

Nové způsoby pozemního průzkumu v soudobém boji

Plukovník Ladislav Soukal

Úspěšné vedení soudobého boje klade mimořádné požadavky na efektivnost organizace a provádění průzkumu. Praxe cvičení s vojsky, zejména divizního charakteru, přesvědčivě ukazuje, že dosavadní způsoby pozemního průzkumu neodpovídaly potřebám důsledného průzkumného zabezpečení rychlého soudobého boje.

Dosud přijatý systém průzkumné činnosti na stupni pluk a divize v podobě silných samostatných průzkumných hlídek a průzkumných odřadů byl značně těžkopádný a neumožňoval potřebnou pohyblivost, manévrovost a decentralizační samostatnost. Samostatné průzkumné hlídky a zvláště průzkumné odřady byly ve své činnosti málo pohyblivé a pomalu pronikaly do potřebné hloubky sestavy nepřítele. Kromě toho, jádra průzkumných odřadů, vzhledem k dosti značnému počtu bojových vozidel se velmi často svou činností prozrazovala a vystavovala nepřátelskému napadení. Těžkopádnost a malá pohyblivost průzkumných odřadů způsobovala, že průzkumné jednotky často působily bezprostředně před čely bojujících sestav divizí a nesplňovaly proto úkol hlubokého průzkumného zabezpečení.

Vyvstala proto nutnost hledat a zkoušet nové formy a způsoby průzkumu. Soudobý boj vyžaduje, aby úkoly průzkumu plnily malé a vysoce pohyblivé průzkumné jednotky, působící na široké frontě a do značné hloubky bojové sestavy nepřítele.

Tyto požadavky na nové formy a způsoby průzkumu jsou zakotveny i v novém Polním řádu, který zdůrazňuje: „K průzkumu před frontou, na bocích a v hloubce bojové sestavy nepřítele vysílá divize (pluk) průzkumné skupiny v síle čtyř až roty, důstojnické průzkumné hlídky, divizní skupiny hloubkového průzkumu, jednotky k výpadům a zřizování léček, dělostřelecké, ženijní a chemické průzkumné hlídky“.

Z toho vyplývá, že nový Polní řád odmítá vytváření silných a těžkopádných průzkumných odřadů a ve svém pojetí zvýrazňuje vytváření a vysílání malých a vysoce pohyblivých pozemních průzkumných skupin, organizovaných z organických průzkumných jednotek a posilovaných vyčleněnými motostřeleckými, tankovými a ženijními průzkumnými jednotkami.

ORGANIZACE PRŮZKUMU

a) Na stupni motostřeleckých (tankových) praporů a rot

Motostřelecké a tankové prapory (roty) nemají organické průzkumné jednotky a ani v budoucnu nebude pravděpodobně účelné je na těchto stupních vytvářet. Velitelé praporů (rot) jsou však povinni včas organizovat a nepřetržitě vést průzkum nepřítele a terénu.

Podle situace a plnění úkolů organizují:

- pozorování,
- vysílání bojových průzkumných hlídek (BPzH) a pátracích vozidel,
- vysílání léček.

Kromě toho v některých případech, v souladu s potřebami bojové situace a na rozkaz nadřízených velitelů mohou být prapory (roty) použity k výpadu a průzkumu bojem.

Bojové průzkumné hlídky na stupni praporu budou zpravidla organizovány v síle motostřelecké nebo tankové čety. Nutnost průzkumného zabezpečení na tomto stupni vyžaduje, aby byly vysílány k průzkumu nepříteli a terénu před vlastní jednotky a na jejich boky na vzdálenost do 10 km. Přitom se předpokládá, že každá bojová průzkumná hlídka bude vysílat ze své sestavy jedno až dvě pátrací vozidla na vzdálenost přímé viditelnosti a účinného dostřelu svých organických zbraní. V některých případech bude účelné, aby místo bojových průzkumných hlídek vysílaly prvosledové bojující prapory pouze pátrací vozidla.

V případě potřeby mohou bojové průzkumné hlídky vysílat i roty prvního sledu, zpravidla na vzdálenost 3—5 km. V každém případě však bude nutné, aby k získání zpráv o bezprostředním nepříteli v dotyku a k průzkumu terénu roty prvního sledu vysílaly pátrací vozidla.

Nutnost intenzivního průzkumného zabezpečení již na stupni roty a praporu vyžaduje, aby všechny motostřelecké a tankové jednotky byly důkladně vycvičeny v provádění průzkumu. Kromě toho je nutné počítat s tím, že část motostřeleckých a tankových jednotek může být vyčleněna k dispozici náčelníkům průzkumu divizí a pluků s cílem posílit organické průzkumné jednotky na těchto stupních.

Bojové průzkumné hlídky budou plnit své úkoly především pozorováním a bojem. Ve své činnosti musí umět dovedně využívat terénu, rychle a odvážně pronikat do nepřátelské sestavy, zjišťovat ráz jeho činnosti a rozmístění palebných prostředků, zejména typu DAWY CROCKETT.

b) Na stupni motostřeleckých a tankových pluků

Současná organizace průzkumné čety motostřeleckého (tankového) pluku umožňuje zorganizovat a vyslat pouze jednu průzkumnou skupinu. Za předpokladu, že by průzkumná četa byla posílena jednou tankovou četou, mohou být zorganizovány a vyslány dvě poměrně silné průzkumné skupiny, každá ve složení 1—2 BRDM a 1—2 tanky. Nutnost hlubokého průzkumného zabezpečení motostřeleckých a zejména tankových pluků vyžaduje, aby plukovní průzkumné skupiny působily do hloubky 50 km.

Při nové a účelnější organizaci průzkumných jednotek na stupni pluku bude možné vytvořit z organických sil a prostředků průzkumu dvě průzkumné skupiny a při posílení motostřeleckou nebo tankovou četou do tří průzkumných skupin. Tím bude splněn požadavek, aby jedna průzkumná skupina tvořila zálohu náčelníka průzkumu pluku. Tato průzkumná skupina by se přesunovala za prvním sledem bojujícího pluku a byla by připravena k zasazení na rozkaz náčelníka průzkumu pluku. Přímé řízení jednotlivých průzkumných skupin bude na stupni pluku povinností náčelníka průzkumu, který s nimi musí mít spolehlivé rádiové spojení.

Průzkumné (motostřelecké nebo tankové) čety, určené jako průzkumné skupiny, mohou se podle potřeby zesilovat ženisty a chemickými průzkumníky; musí mít výkonné prostředky rádiového spojení. Spolehlivé a výkonné rádiové spojení na uvedené vzdálenosti představuje v současné době při snaze o efektivní využití průzkumných skupin největší těžkosti.

Průzkumné skupiny na stupni pluku budou plnit úkoly pozorováním, zřizováním léček a v případě nutnosti i bojem. To vyžaduje, aby byly dokonale vycvičeny v diverzně průzkumné činnosti. Nové požadavky jsou kladeny i na výcvik velitelů průzkumných skupin, kteří budou osobně plnit úkoly průzkumu. K propátrání terénu a terénních předmětů ve směru postupu a do stran vysílá průzkumná skupina pátrací vozidla a při průzkumu pěšky pátráče. Pátrací vozidla postupují ve vzdálenosti, která zabezpečuje zrakové spojení.

c) Na stupni motostřeleckých a tankových divízi

K hlubokému průzkumovému zabezpečení motostřeleckých a tankových divízi se používají průzkumná skupiny a divizní skupiny hloubkového průzkumu, vysílají se ženijní a dělostřelecké průzkumné hlídky, organizuje se rádiový a radiotechnický průzkum.

Je třeba, aby na vzdálenost do 80 km před sestavou bojující divize působilo několik průzkumných skupin — nejméně tři až čtyři — a kromě toho, aby v záloze náčelníka průzkumu divize byla nejméně jedna nebo dvě průzkumné skupiny, které by se přesunovaly v souladu s bojovou situací za prvním sledem bojové sestavy divize.

Vzhledem k současné organizaci organické průzkumné roty divize bude možné tento počet průzkumných skupin vytvořit jedině za cenu posílení dvěma tankovými (motostřeleckými) četami. Bude proto nutné, aby nová organizace průzkumných jednotek na stupni divize vycházela z požadavku vytvořit pět až šest vysoce pohyblivých průzkumných skupin s potřebnou schopností ničení.

Složení průzkumných skupin bude přitom různé, v závislosti na úkolu, rázu terénu, bojové činnosti nepřítele apod. Možné složení jednotlivých průzkumných skupin je zobrazeno v příloze 1. Zásadou při jejich tvoření je požadavek, aby každá průzkumná skupina byla schopna plnit kromě hlavního průzkumného úkolu i běžné průzkumné úkoly.

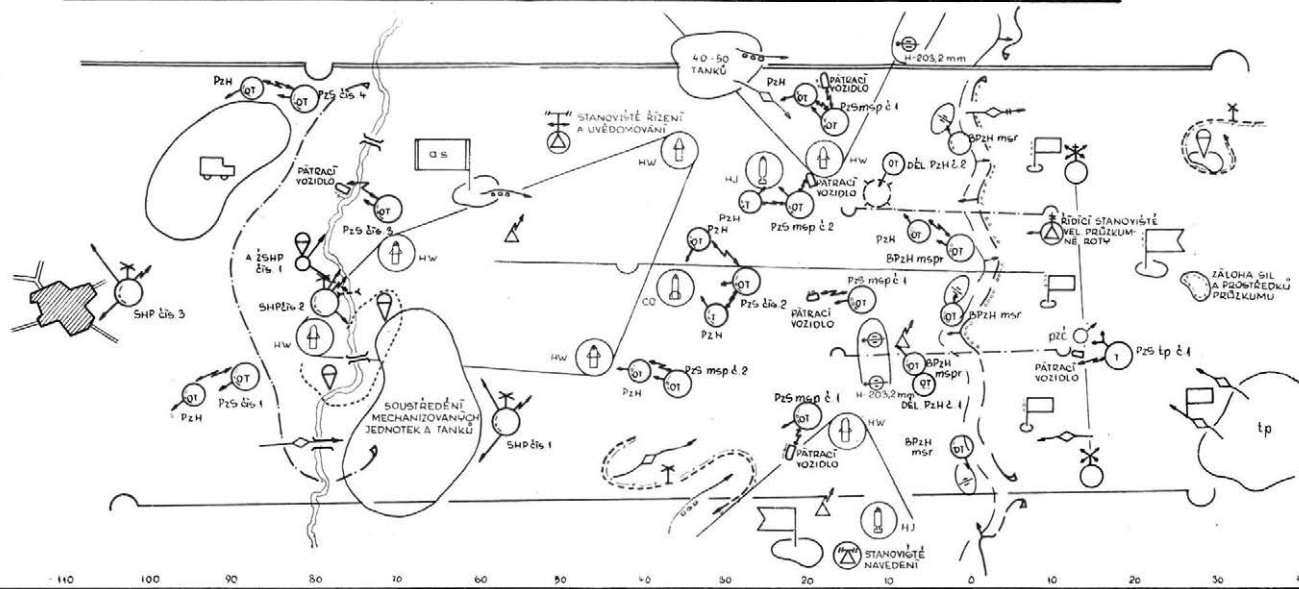
Za typickou divizní průzkumnou skupinou (vzhledem k současné organizaci divizní průzkumné roty a možností minimálního posílení) považujeme skupinu ve složení 1—2BRDM a 1—2 tanky s jedním až dvěma motocykly. V některých případech, zejména vzhledem k důležitosti průzkumného úkolu, může být průzkumná skupina daleko silnější — až v síle roty. V současných podmínkách výzbroje průzkumné roty je část vozidel typu BRDM prozatím nahrazována obrněnými transportéry.

K propátrání nepřítele a terénních předmětů vysílají průzkumné skupiny ve směru postupu a do stran průzkumné hlídky nebo pátrací vozidla. Průzkumné skupiny, určené k průzkumu vodního toku bude účelné posilovat ženijním průzkumným družstvem.

Ženijní a dělostřelecké průzkumné hlídky mohou působit i samostatně. K přepravě do týlu nepřítele se používají i vrtulníky.

MOŽNÁ VARIANTA POUŽITÍ SIL A PROSTŘEDKŮ PRŮZKUMU msd V ÚTOČNÉM BOJI

PŘÍLOHA 1

MOŽNÁ VARIANTA ROZDĚLENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ PRŮZKUMU MOTOSTŘELECKÉ DIVIZE V ÚTOČNÉM BOJI:

SVAZEK PRŮZKUMU	PRŮZKUM	PROSTŘ.	OZNAČ.	VYBAVENÍ	NA VZD.
				ORG. PRŮZK. JEDNOTKA	POSILOVÉ PROSTŘEDKY
					LENOST
DIVIZE	SHP č. 1			1 PRŮZK. VÝ. SÁDLOVÉ DRUŽSTVO	DO 100 km
	SHP č. 2			2 PRŮZK. VÝ. SÁDLOVÉ DRUŽSTVO (BEZ 3. OPOD)	
	SHP č. 3			2 JEDNOTKY PRŮZKUMNÍČI	
	SHP č. 4			2 PRŮZK. VÝ. SÁDLOVÉ DRUŽSTVO (BEZ 2. OPOD)	
	PzS č. 1			1 ks T-54, 2 ks OT	DO 50 km
	PzS č. 2			2 ks T-54, 2 ks BDM	

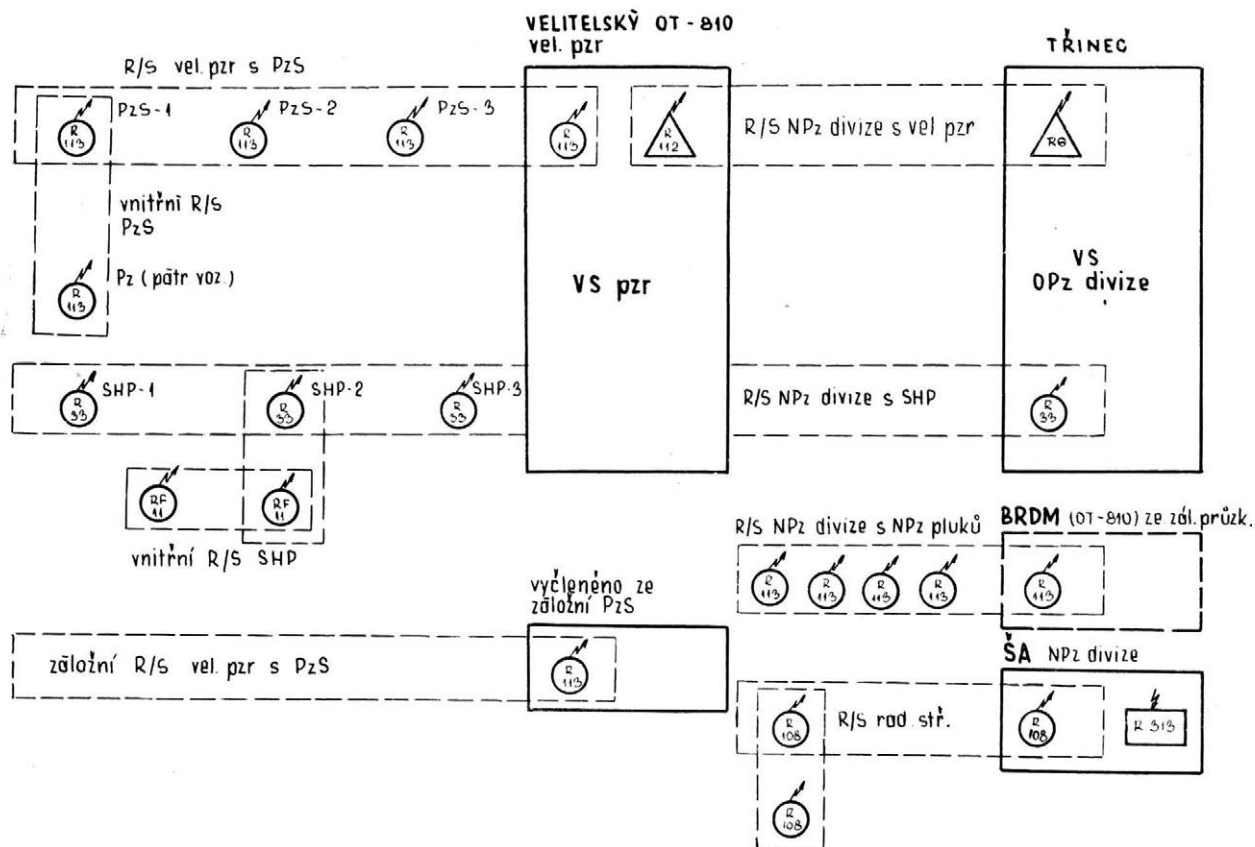
SVAZEK PRŮZKUMU	PRŮZKUM	PROSTŘ.	OZNAČ.	VYBAVENÍ	NA VZD.
				ORG. PRŮZK. JEDNOTKA	POSILOVÉ PROSTŘEDKY
					LENOST
DIVIZE	PzS č. 3			1 ks BDM	DO 40 km
	PzS č. 4			1 ks BDM, 1 ks OT	
	OT			1 ks M-4	
	BPZH			1 ks M-4	
	BPZH			1 ks M-4	DO 30 km
	BPZH			1 ks M-4	
	BPZH			1 ks M-4	DO 20 km
	BPZH			1 ks M-4	

SVAZEK PRŮZKUMU	PRŮZKUM	PROSTŘ.	OZNAČ.	VYBAVENÍ	NA VZD.
				ORG. PRŮZK. JEDNOTKA	POSILOVÉ PROSTŘEDKY
					LENOST
DIVIZE	PzS č. 1			1 ks OT, 1 ks BDM	DO 50 km
	PzS č. 2			1 ks OT, 1 ks BDM	
	PzS č. 3			1 ks OT, 1 ks BDM	
	PzS č. 4			1 ks OT, 1 ks BDM	
	BPZH			1 ks M-4	DO 10 km
	BPZH			1 ks M-4	
	BPZH			1 ks M-4	DO 5 km
	BPZH			1 ks M-4	

POZNÁMKA: BPZH DRUHÝ VOZK (CHEM, ŽEN, DÉL) SE VYSÍLAJÍ BUĎ V GUSTAVÉ VĚDOVKOVÝCH PRŮZKUMNÍCH PROSTŘEDKŮ NEBO SAMOSTATNĚ

MOŽNÁ VARIANTA RÁDIOVÉHO SPOJENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ PRŮZKUMU msd / td /

PŘÍLOHA 2

Z čtyř hloubkového průzkumu divizní průzkumné roty mohou být vytvořeny tři skupiny hloubkového průzkumu, které se podle charakteru a důležitosti úkolu vysílají na vzdálenost do 100 km od prvních sledů divize.

Divizní skupiny hloubkového průzkumu mohou se dopravovat k plnění úkolu do hloubky bojové sestavy nepřítele

- letouny — na padácích,
- vrtulníky,
- proniknutím mezerami v sestavě nepřítele na bojových vozidlech nebo pěšky.

Nejvhodnější způsob pro přepravu skupin hloubkového průzkumu je použití vrtulníků typu Mi-4, které jsou schopny jedním obětem přepravit každý jednu skupinu ve složení 1+7 s potřebnou výzbrojí a výstrojí.

Materiální vybavení divizních skupin hloubkového průzkumu bude různorodé a bude záviset na předpokládaném úkolu. V každém případě musí být skupiny vybaveny výkonnými rádiovými stanicemi se záložními zdroji, střelivem, ručním granáty, potřebným množstvím plastické trhaviny a dvěma až třemi dávkami suché stravy. Předpokládaná doba činnosti skupiny hloubkového průzkumu bude 1—2 dny.

Takto učený systém sil a prostředků průzkumu ve formě bojových průzkumných hlídek, vysílaných prvosledovými prapory (rotami), plukovních a divizních průzkumných skupin hloubkového průzkumu, účelně doplněný činností dělostřeleckých, ženijních a chemických průzkumných hlídek, důstojnickými průzkumnými hlídkami a systémem rádiového a radiotechnického průzkumu, vytváří na stupni divize spolehlivé a duplicitní průzkumové zabezpečení do hloubky 100 km.

ŘEŠENÍ SIL A PROSTŘEDKŮ PRŮZKUMU

Síly a prostředky průzkumu v dosavadním pojetí řídil přímo velitel divizní průzkumné roty (praporu), který se nacházel v sestavě jádra průzkumného odřadu. Tento způsob řízení způsoboval řadu těžkostí a nesplňoval požadavky operativnosti a přehlednosti. Odtržení na značné vzdálenosti při pronikání průzkumného odřadu do bojové sestavy nepřítele mělo mnohdy i za následek ztrátu rádiového spojení s náčelníkem průzkumu divize.

Nové pojetí průzkumu, zejména vysílání a působení většího počtu průzkumných skupin vyžaduje, aby velitel průzkumné roty (praporu) při jejich řízení nebyl v týlu nepřítele (jak tomu bylo dosud), ale aby jejich činnost řídil z vlastní sestavy. Bude to zpravidla z prostoru 8—10 i více km za čelními sledy divize (v určité blízkosti VS divize), které dobře vyhovuje z hlediska udržení trvalého a neselehávajícího spojení. Vzhledem k tomu, že na tomto stanovišti se bude zdržovat určitou dobu (1—9 hodiny), může na něm vybudovat vhodný anténní systém pro spojení s vysílanými průzkumnými skupinami a s náčelníkem průzkumu divize. Jakmile průzkumné skupiny proniknou na větší vzdálenost do bojové sestavy nepřítele, velitel průzkumné roty (praporu) se svojí řídicí skupinou se rychle přesune na předem zvolené nové stanoviště, odkud po rozvinutí anténního systému pokračuje v řízení sil a prostředků průzkumu.

Nové pojetí průzkumu vyžaduje, aby velitel průzkumné roty (praporu) měl spolehlivé rádiové spojení:

- se všemi průzkumnými skupinami v hloubce sestavy nepřítele, s průzkumnými skupinami v záloze (zpravidla v blízkosti VS velitele);
- s náčelníkem průzkumu divize.

Kromě toho musí mít náčelník průzkumu divize takový systém spojení, který mu umožní nejen přímé spojení s velitelem průzkumné roty (praporu) a s náčelníky průzkumu pluků, ale i odposlech zpráv, předávaných průzkumnými skupinami, a v nutných případech přímé úkolování některých divizních průzkumných skupin, které plní nejdůležitější průzkumné úkoly.

Dosavadní početní stav průzkumné roty divize neumožňují, aby divizní skupiny hloubkového průzkumu, jakož i rádiové a radiotechnické průzkumné jednotky přímo řídil a úkoloval velitel roty. Tyto povinnosti přebírá dočasně oddělení průzkumu divize.

Možná varianta spojení sil a prostředků průzkumu na stupni divize je v příloze 2.

Uvedená organizace a způsoby průzkumu ve smyslu nového Polního řádu byly uplatněny na zkušebním cvičení průzkumných jednotek jednoho našeho svazku. Cvičení potvrdilo plnou oprávněnost nových zásad průzkumu. Vyslané průzkumné skupiny dosahovaly potřebné pohyblivosti, manévrovosti a průchodnosti v těžkém horském terénu a prokázaly možnost účinně působit do značné hloubky bojové sestavy nepřítele. Vybavení průzkumných skupin tanky zvětšuje jejich palebnou sílu a možnost účinně ničit nepřátelské prostředky jaderného napadení. Zpomaluje však tempo jejich pohybu, zejména při překonávání hlubokých vodních toků. Potvrdila se i potřeba různorodého složení jednotlivých průzkumných skupin vzhledem k předpokládaným hlavním průzkumným úkolům.

Různorodost bojové techniky průzkumných jednotek (tanky, OT-810, BRDM, motocykly a ostatní bojová a dpravní vozidla) způsobuje značné těžkosti v materiálním a technickém zabezpečení. Výchoziskem z této situace může být v budoucnu jedině vytvoření mnohoúčelového průzkumného bojového vozidla, vybaveného účinnými zbraněmi, například protitankovými řízenými střelami.

Účinné působení značného množství průzkumných skupin, operujících na velké vzdálenosti od čelních sledů bojujících svazků, je v rozhodující míře podmíněno účinným systémem rádiového spojení. Všechny průzkumné jednotky musí být proto vybaveny výkonnými rádiovými stanicemi.

Nové zásady průzkumu vyžadují, aby byly důsledně pojaty do výcviku průzkumných orgánů a jednotek a ověřeny v praxi bojové přípravy. Přitom je nutné neustále hledat nové a směřující způsoby průzkumu, které by odpovídaly náročným požadavkům soudobého boje.